



Päiväys
21.11.2025

Diaarinumero
1477/03.04.04.04.19/2024

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

21.11.2025

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **28.11.2025**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 21.11.2025 nro 1475/2025, valitus ympäristölupa-asiassa, jätemateriaalien hyödyntämistä Mäntsälän Hirvihaaran ampumaradan valleissa koskevan ympäristöluvan muuttaminen ja toiminnan aloittamislupa, Mäntsälä.

Valittaja ja hakija

Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y.

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **21.11.2025 – 29.12.2025** hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **29.12.2025**.



21.11.2025

Dnro 1477/03.04.04.19/2024

Asia

Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittaja ja hakija

Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y.

Asian tausta

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on 17.9.2018 (11.9.2018 § 87) antamallaan päätöksellä myöntänyt Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y.:lle ympäristöluvan Mäntsälän kunnan Hirvihaaran kylässä tilalla Kaivanto 505-403-8-73 sijaitsevan ampumaradan toiminnalle. Kyseisen päätöksen lupamääräysten 5, 9 ja 10 perusteella haulien leviämistä haulikkoradoilla on rajattava vallilla tai seinämärakentein ja vallien rakentamiseen on käytettävä pilaantumattomia maa-aineksia.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 24.2.2022 antamallaan päätöksellä nro 57/2022 hylännyt ympäristönsuojelulain mukaisen hakemuksen jätteen hyödyntämiseen kyseisen päätöksen liitteen 2 mukaisessa vallissa 1 ja hyväksynyt ympäristönsuojelulain mukaisen hakemuksen jätteen hyödyntämiseen liitteen 2 mukaisessa vallissa 2. Edelleen aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen vallin 2 jätteen hyödyntämis- ja käsittelytoiminnassa syntyvien jätevesien johtamiselle ojaan ja oikeuden johtaa toimintojen jätevesiä toisen alueelle. Samaan aikaan antamallaan päätöksellä nro 56/2022 aluehallintovirasto on hylännyt vesilain mukaisen lupahakemuksen lampien ruoppaamiseen ja täyttöön Hirvihaaran ampumaradan alueella.

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue 11.9.2024, nro 209/2024

Aluehallintovirasto on myöntänyt Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y.:lle jättemateriaalien hyödyntämistä Mäntsälän Hirvihaaran ampumaradan haulikkoradan vallissa 2 koskevan toiminnan olennaiselle muutokselle ympäristöluvan Mäntsälän kunnassa.

Lupa on myönnetty ampumaradan melu- ja taustavallissa vuosittain vastaanotettavien ja hyödynnettävien jätteiden määrän lisäämiseen 193 050

tonnista 516 200 tonniin vuodessa siten, että vallissa hyödynnettävien jätteiden kokonaistilavuus ei muutu. Lisäksi on myönnetty lupa määrittää hyödynnettävän jätteen liukoisuus joko standardin SFS-EN 12457-3 kaksivaiheisella ravistelutestillä, standardin CEN/TS 14405 läpivirtaustestillä tai muulla vastaavalla menetelmällä aiemmin edellytetyn rinnakkaistestauksen sijaan. Myös liukoisuuden raja-arvoa pengertäytössä on korotettu kromin, molybdeenin ja lyijyn sekä kloridin, fluoridin ja sulfaatin osalta.

Aluehallintovirasto on päätöksellään hylännyt hakemuksen siltä osin kuin se on koskenut tiivistyskerroksen vedenläpäisevyyden k-arvon lieventämistä, eristevillojen (170604) lisäämistä vastaanotettaviin jätejakeisiin, Valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaisten haitta-ainepitoisuudeltaan alemman ja ylemmän ohjearvon väliin jäävien maa-ainesten vastaanottamista ja sijoittamista valliin, valliin sijoitettavien jätteiden haitallisten aineiden liukoisuuden raja-arvojen korottamista muutoin kuin pengertäytössä, valliin sijoitettavien öljyhiilivetyjä sisältävien jätteiden öljyhiilivetyjen kokonaispitoisuuden korottamista, varastointikentän tiivisasfaltointia koskevan vaateen poistamista, varastointikentän hulevesien keräämistä keräysjärjestelmään koskevan vaateen poistamista ja vallivesien suotovesisäiliön tyhjentämisen sallimista maastoon.

Voimassa olevaan 24.2.2022 myönnettyyn ympäristölupaan nro 57/2022 on liitetty lupamääräykset 1–40, joista lupamääräyksiä 13, 29 ja 32 on valituksenalaisella päätöksellä muutettu.

Muutettu lupamääräys 32 kuuluu seuraavasti.

Päästötarkkailu

32. Toiminnan päästöjä vesiin on tarkkailtava ”Vesien tarkkailusuunnitelma – Mäntsälän Hirvihaaran ampumaradan taustavallien rakentaminen, päivitetty 12.1.2024” mukaisesti tarkennettuna seuraavasti:

Vallin pohjarakenteen tukipenkereen pohjarakenteen ja altaan rakentamisen aikana syntyvistä vesistä on analysoitava vähintään pH, sähkönjohtavuus, alkaliniteetti, kiintoaine, DOC, kalsium, lyijy ja suunnitelmassa (29.4.2021) esitetyt ampumaratatoiminnan pintavesien tarkkailuun kuuluvat edellä mainitsemattomat parametrit.

Jätteen hyödyntämis- ja käsittelytoiminnan kerättyjen jätevesien näytteenotto on tehtävä edustavasti kerätystä vedestä. Näytteet on otettava jokaisesta käsittelyyn toimitettavasta jätevesierästä. Suunnitelmassa esitetyn lisäksi vesinäytteistä on analysoitava myös alumiini ja bromi.

Betonia, tiiliä, maa- ja kiviainesjätteitä varastoitaessa, varastointikentältä lähtevästä vedestä ennen maastoon johtamista on määritettävä kahden kuukauden välein (6 näytettä vuodessa) ainakin: kiintoaine, pH, sähkönjohtavuus, lyijy (kokonaispitoisuus), öljyhiilivedyt C10–C40, kloridi, sulfaatti ja fluoridi. Tuhka- ja kuonajätettä tai valimohiekköjä varastoitaessa, varastointikentältä lähtevästä vedestä ennen maastoon johtamista on

määritettävä edellä mainittujen parametrien lisäksi myös metallit (Pb, As, Co, Cu, Sb, Ni, Mo, Cr ja Zn) sekä kolme kertaa vuodessa PAH-yhdisteet ja fenoli. Valvontaviranomainen voi harkintansa mukaan muuttaa tarkkailua varastoinnin tarkkailutulosten perusteella.

Päästötarkkailupisteitä ovat ne kohdat, joista johdetaan vallin tukipenkereen pohjarakenteen ja altaan rakentamisaikana vesiä ojiin. Päästötarkkailupisteisiin on sisällytettävä myös vesien käsittelyjärjestelmään tulevan veden tarkkailupisteet.

Näytteenotto on tehtävä ojaan purettavasta vedestä ennen veden sekoittumista purkuojaan muualta tulevaan veteen. Näytteenotto on tehtävä ensisijaisesti edustavana kokoomanäytteenä. Jos kokoomanäytteenotto ei ole mahdollista toteuttaa, saa vesinäytteet ottaa kertanäytteinä.

Vesien käsittelyjärjestelmästä ojaan johdettavan veden virtaamaa ja pH:ta on mitattava jatkuvatoimisesti.

Näytteenottotulosten ja veden virtaamamittausten perusteella on laskettava vähintään lyijyn ja kiintoaineen kuormitus (kg/a).

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluja

Hakemuksen hylkäämisen yleiset perustelut

Aluehallintovirasto on hylännyt pääosan muutosesityksistä, jotka yhtäaikaaisesti toteutettuna (yhteisvaikutus) lisäisivät alueella sijaitsevan ampumaratatoiminnan vesipäästöjen lisäksi sijoitettavista jätteistä aiheutuvia päästöjä vesistöön ja maaperään. Esitetyt luvan muutokset on hylätty osin myös siksi, että hakemuksen mukaan toteutettuna kysymys olisi jätteen hyödyntämisen sijaan jätteen loppusijoittamisesta (eristevillat, alemman ja ylemmän ohjearvon välissä olevat maa-ainekset) eikä jätteen hyödyntämisestä. Esitettyjen muutosten ei voida myöskään katsoa olevan parasta käyttökelpoista tekniikkaa mm. muutoshakemuksessa esitetyn vesikäsittelyn tehokkuuden osalta.

Aluehallintovirasto on ratkaisussaan ottanut huomioon ympäristönsuojelulain ja jätelain tavoitteet ja yleiset periaatteet sekä näiden lakien ja niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset. Harkintaan ovat vaikuttaneet myös lupakäsittelyn aikana saadut lausunnot ja muistutus.

Hyödynnettävien jätteiden liukoisuuden raja-arvojen osittaisen muuttamisen perustelut

Hakemuksessa on esitetty valliin sijoitettavien jätteiden kromille, molybdeenille, lyijylle, kloridille, fluoridille ja sulfaatile asetettujen liukoisuuden raja-arvojen korottamista. Molybdeenin ja lyijyn raja-arvoiksi esitetään eräiden jätteiden hyötykäytöstä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen 843/2017 (ns. MARA-asetus) mukaisia päällystetyn kenttärakenteen ja päällystetyn väylän mukaisia raja-arvoja ja kromin raja-arvoksi MARA-asetuksen mukaista päällystetyn väylän raja-arvoa. Kloridille,

sulfaatille ja fluoridille esitetään kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen 331/2013 mukaisia vaarattoman jätteen raja-arvoja.

Aluehallintovirasto on hyväksynyt hakijan esityksen em. haitta-aineiden liukoisuuden raja-arvojen korottamisen vain vallin pengertäytössä hyödynnettäville jätteille. Korotuksella ei muuteta pohja- ja pintarakenteissa hyödynnettävien jätteiden raja-arvoja. Muiden haitta-aineiden liukoisuuden raja-arvoja ei ole muutettu. Korotus liukoisuuden raja-arvoihin on voitu tehdä, koska vallin pintarakenteen tiiveysvaatimusta ei ole lievennetty ja lupamääräyksen mukainen tiivis tiivistyskerros estää vesien imeytymistä valliin. Korotus on mahdollinen myös, koska pengertäytön suotovesien johtamista maastoon ei ole sallittu. Suotovesi kerätään säiliöön ja kuljetetaan käsiteltäväksi luvalliseen paikkaan, kuten jätevedenpuhdistamolle. Puhdistamolla vedet tulee käsitellyksi niin, että niistä ei aiheudu haittaa purkuvesistössä.

Aluehallintovirasto katsoo, että päivitetty ympäristöluvan raja-arvot ovat yhdenmukaisia vastaavien jätevallien kriteerien kanssa ja edelleen parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisia.

Hakemuksen hylkäämisen yksilöidyt perustelut hyödynnettävien jätteiden osalta

Aluehallintovirasto on hylännyt pilaantuneiden, haitta-ainepitoisuuksiltaan VNA 214/2007 mukaisten alemman ja ylemmän ohjearvon väliin jäävien maa-ainesten sijoittamisen valliin. Kyseisiä maa-aineksia ja muita jätteitä koskevat vaarattoman jätteen VNA 331/2013 mukaiset liukoisuuden raja-arvot ovat lähes kaikkien epäpuhtauksien osalta huomattavasti ympäristöluvan raja-arvoja korkeammat. Kyseinen muutos koskisi myös erittäin isoa massamäärää (220 000 t).

Kyse on jätehyödyntämisestä, jossa vallin on tarkoitus rajata ampumarata-alue ja sen pilaantunut alue (haulien leviäminen) ratarakenteeseen sekä estää laajempi ympäristön pilaantuminen. Aluehallintovirasto viittaa perustelunaan myös alempana kohdassa liukoisuusraja-arvon korottaminen sanottuun.

Melu- ja suojavallirakenne on jatkossa pysyvästi suojaamassa haulien leviämistä ympäristöön ja haitta-aineiden liukenemista vesiin alueella, jossa ihmiset viettävät vapaa-aikaa. Ympäristölupa on myönnetty toiminnalle, jossa jätteen hyödyntämisellä korvataan neitseellisiä maa- ja kiviaineksia kuitenkin siten, että vallin valmistuttua siitä ei aiheudu eikä johdu haitta-ainepitoisia vesiä vesistöön. Vallin tarkoitus on pysäyttää ampumaratatoiminnan haitta-aineet vallirakenteen pintaan, josta ne voidaan tarpeen mukaan kerätä pois. Haettu muutos asetuksen (VNA 214/2007) alemman ohjearvon ylittävien maiden sijoittamiseksi valliin olisi jätteen loppusijoittamista ja lisäisi riskiä vallista liukenevien haitta-aineiden joutumiselle ympäristöön, mikä taas voisi rajoittaa tulevaisuudessa alueen käyttöä.

Hakemuksen hylkäämisen yksilöidyt perustelut eräiden jätteiden raja-arvojen muuttamisen osalta

Aluehallintovirasto on hylännyt esityksen pitoisuudeltaan alemman ja ylemmän ohjearvon väliin jäävien maa- ja kiviainesten sijoittamiseksi valliin ja katsoo, että se ei ole jätteiden hyödyntämistä eikä kaavan mukaista eikä siten sallittua. Vallissa hyödynnettävien haitallisia aineita sisältävien maa- ja kiviainesten haitallisten aineiden pitoisuutta ei ole hyväksytty korotettavan, sillä kysymys olisi jätteen hyödyntämisen sijaan jätteen loppusijoittamisesta.

Koska haitallisia aineita yli alemman ohjearvon sisältäviä maa- ja kiviaineita (kynnysarvomaat ja ns. helsinki-moreeni) ei ole hyväksytty sijoitettavaksi valliin, niiden sisältämien metallien liukoisuuden testaamisellekaan ei ole tarvetta.

PIMA-asetuksen ohjearvot on määritelty joko ekologisten riskien (e) tai terveysriskien (t) perusteella. Haitallisista metalleista ja puolimetalleista antimonin ja lyijyn alemmat ohjearvot on annettu terveysriskin ja muiden metallien ja puolimetallien ohjearvot ekologisen riskin perusteella.

Asetuksen (214/2007) 2 §:ssä on lueteltu kriteereitä pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioimiseksi. Asetuksen 4 §:n mukaan maaperää pidetään yleensä pilaantuneena, jollei 2 §:ssä tarkoitettu arvioinnista muuta johdu: 1) alueella, jota käytetään teollisuus-, varasto- tai liikennealueena taikka muuna vastaavana alueena, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn ylemmän ohjearvon; 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla alueella, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn alemman ohjearvon.

Pilaantuneen maa-alueen riskinarviointi ja kestävä riskinhallinta -ohjeen (6/2014, YM) mukaan alemmalla ohjearvolla tarkoitetaan ”maaperän haitta-aineen pitoisuusarvoa, jonka ylittyessä (edustavaan näytteenottoon perustuen) maaperää voidaan pitää pilaantuneena muulla kuin teollisuus-, varasto-, liikenne- tai muulla vastaavalla alueella, ellei kohdekohtaisella riskinarvioinnilla ole toisin osoitettu (VNA 214/2007).” Ampumaradan suojavalli on aluehallintoviraston näkemyksen mukaan asetuksen 4 §:n 2) kohdan tarkoittama muu alue, ennemmin kuin teollisuus-, varasto- tai liikennealue taikka muu vastaava alue.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y. on valituksessaan ensisijaisesti vaatinut, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös kumotaan siltä osin kuin siinä on hylätty hakemus alemman ja ylemmän ohjearvon välisten epäorgaanisilla haitta-aineilla pilaantuneiden maa-ainesten vastaanotto ja hyödyntäminen vallin rakentamisessa, ja että lupa myönnetään hakemuksen mukaisesti kuitenkin niin, että hyödynnettävien materiaalien sisältämien haitta-aineiden liukoisuuksien osalta noudatetaan hakemuksen taulukon 2 sijasta päätöksen 209/2024 taulukon 2 toisen sarakkeen (betoni- ja tiilijäte jne.) mukaisia liukoisuuden raja-arvoja.

Toissijaisesti päätös on vaadittu kumottavaksi siltä osin kuin siinä on hylätty hakemus alemman ja ylemmän ohjearvon välisten epäorgaanisilla haitta-aineilla pilaantuneiden maa-ainesten vastaanotto ja hyödyntäminen vallin rakentamisessa, ja että asia palautetaan aluehallintovirastolle luvan myöntämistä ja lupamääräysten antamista varten.

Perustelut

Hanke

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on 17.9.2018 myöntänyt Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y.:lle ympäristöluvan (TuuDnro-2017-182, § 87) Hirvihaaran ampumaradan toiminnalle. Luvan mukaan radalle on toteutettava kaksi vallia –päätyvalli (valli 1) ja sivuvalli (valli 2). Tämä valitus koskee vallia 2, jonka ensisijainen tarkoitus on estää haulien leviäminen maastoon. Vallin korkeus on määritetty ampumaratatoimintaa koskevassa ympäristöluvassa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt 24.2.2022 ympäristöluvan jätemateriaalien hyödyntämiseen vallin 2 rakentamisessa. Vallin rakentaminen on käynnissä.

Haitta-aineiden liukoisuus

Aluehallintovirasto katsoi päätöksessään, että kyseisiä maa-aineksia ja muita jätteitä koskevat vaarattoman jätteen VNA 331/2013 mukaiset liukoisuuden raja-arvot ovat lähes kaikkien epäpuhtauksien osalta huomattavasti ympäristöluvan raja-arvoja korkeammat. Valittaja katsoo, että tätä ei voida pitää hakemuksessa tarkoitettujen pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntämisen esteenä. Hakija oli hakenut aiemmin myönnettyssä ympäristöluvassa hyväksytyille hyödynnettäville jätemateriaaleille liukoisuusraja-arvojen muutosta ja ilmoittanut, että hyödynnettäville pilaantuneille maa-aineksille sovellettaisiin samaa haitta-aineiden liukoisuusraja-arvoa kuin muillekin jätemateriaaleille. Aluehallintovirasto hyväksyi esitetyn liukoisuusraja-arvojen muutoksen, mutta jätti huomiotta, että pilaantuneille maa-aineksille oli haettu samaa liukoisuusraja-arvoa kuin muillekin materiaaleille. Aluehallintoviraston olisi tullut pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntämistä koskevan hakemuksen hylkäämisen sijaan antaa pilaantuneiden maa-aineksien sisältämille epäorgaanisille haitta-aineille samat liukoisuusraja-arvot, kuin muillekin hyödynnettäville kiviaineksille.

Hyödynnettävien pilaantuneiden maa-ainesten määrä

Valittaja katsoo, että hankkeen ympäristövaikutusten kannalta ei ole merkitystä sillä, sisältyykö hyödynnettäviin maa-aineksiin myös hakemuksessa tarkoitettuja pilaantuneita maa-aineksia, kun kaikkien maa-ainesten kohdalla noudatetaan taulukon 2 sarakkeen 2 mukaisia liukoisuusraja-arvoja.

Kaava

Aluehallintoviraston näkemys siitä, että pitoisuudeltaan alemman ja ylemmän ohjearvon väliin jäävien maa- ja kiviainesten hyödyntäminen vallin rakentamisessa ei ole kaavan mukaista, on virheellinen. Aluehallintovirasto ei edes yksilöi mitä kaavaa se tässä yhteydessä tarkoittaa eikä viittaa mihinkään kaavamääräykseen.

Alueelle ei ole laadittu yleis- tai asemakaavaa. Uusimaa-kaava 2050 (maakuntakaava) on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023. Hirvihaaran ampumaradan merkinnän kuvauksessa todetaan: ”Kohdemerkinnällä osoitetaan merkitykseltään maakunnalliset ulkoampumaradat sekä Puolustusvoimien käytössä olevat ampumaradat. Muiden kuin Puolustusvoimien ratojen maakunnallisuus on määritelty ampumaratalain mukaisessa kehittämissuunnitelmassa. Alueen tarkka sijainti ja laajuus määritellään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.” Suunnittelumääräyksen mukaan alue varataan ampumaratatoimintojen käyttöön. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon ampumaradan ympäristöönsä aiheuttama melu. Merkittävät ympäristöhäiriöt on estettävä teknisin ratkaisuin ja/tai osoittamalla riittävät suoja-alueet.

Valittaja katsoo, että pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntäminen vallin rakentamisessa ei ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Jätteen hyödyntäminen

Aluehallintovirasto ei ole esittänyt mitään lainsäädäntöön pohjautuvaa perustetta sille, että se katsoo pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntämisen tässä kohteessa olevan jätteen loppusijoitusta eikä hyödyntämistä. Jätelain 646/2011 mukaan jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä. Valittaja katsoo, että pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntäminen vallin rakentamista on jätteen hyödyntämistä samoilla perusteilla, kuin muidenkin vallin rakentamisessa hyödynnettävien jättemateriaalien hyödyntäminen.

Pelkkä maa-aineksen pilaantuneisuus ei valittajan käsityksen mukaan muodosta ehdotonta estettä maa-aineksen hyödyntämiseen. Lainsäädännössä ei ole mitään sellaista kohtaa, jonka mukaan pilaantuneen maa-aineksen hyödyntäminen eroaisi muiden jättemateriaalien hyödyntämisestä.

Pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntäminen toteuttaa osaltaan kansallisia ja Euroopan laajuisia kiertotalouden tavoitteita samaan tapaan kuin muidenkin jättemateriaalien hyödyntäminen. Pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntämiseen suhtaudutaan valtion ympäristöhallinnossa myönteisesti, josta seuraavassa joitakin esimerkkejä.

Valittaja on viitannut ympäristöministeriön 3.7.2015 päivätyssä muistiossa Kaivetut maa-ainekset – jäteluonne ja käsittely pima-aluiden maa-ainesjätteiden hyödyntämisestä todettuun sekä ympäristöministeriön oppaassa

Pilaantuneen maa-alueen riskinarviointi ja kestävä riskinhallinta kaivettujen pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntämisestä todettuun.

Etelä- ja Länsi-Suomen vuoteen 2020 ulottuneessa jätesuunnitelmassa yhtenä painopisteenä oli pilaantuneet maat. Suunnitelman yhtenä tavoitteena oli, että kunnostuksessa syntyvän maa-aineksen hyödyntäminen lisääntyy ja että pilaantuneet maat hyödynnetään mahdollisimman lähellä niiden syntypaikkaa.

Vuoteen 2027 ulottuvassa valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa todetaan, että maa-ainesjätteen synnyn vähentämiseen ja maa-ainesjätteen hyödyntämisen lisäämiseen pyritään ympäristönsuojeluun ja alueidenkäyttöön liittyvillä säädösuudistuksilla, jotka tukevat pilaantuneiden alueiden riskiperusteista puhdistamista sekä kaivettujen maa-ainesten suunnitelmallista ja turvallista jatkokäyttöä.

Pilaantuneita maa-aineksia on ympäristöluvan turvin hyödynnetty erilaisissa kohteissa. Esimerkkinä on Helsingin Vuosaaren toteutettu meluvalli, jonka rakentamisessa hyödynnettiin 140 000 m³ pilaantuneita maita. Hyödynnetty maa-aines oli kuparilla, nikkelillä ja koboltilla pilaantunutta täyttömaata ja arseenilla pilaantunutta kalliomursketta.

Yhteenveto

Aluehallintovirasto on perusteetta hylännyt hakemuksen siltä osin, kun se koski epäorgaanisilla haitta-aineilla pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntämistä ja jättänyt huomiotta, että sillä olisi ollut mahdollisuus antaa hyödynnettävässä pilaantuneessa maa-aineksessa oleville haitta-aineille liukoisuusraja-arvot, kuten se on muiden jätemateriaalien kohdalla tehnyt. Valittaja katsoo, että päätöksessä 209/2024 annettuja muita hyödynnettäviä maa-aineksia koskevia lupamääräyksiä noudattaen pilaantuneiden maa-ainesten hyödyntäminen ei aiheuta enempää ympäristökuormitusta tai ympäristön pilaantumisen vaaraa kuin valituksenalaisen päätöksen mukainen toiminta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Mäntsälän kunnassa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueelta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Mäntsälän kunnalle sekä Mäntsälän kunnan ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena toimivalle Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on viitannut valituksenalaisessa päätöksessään ja sen perusteluissa esitettyyn sekä lisäksi todennut seuraavaa.

Valituksenalaisessa päätöksessä aluehallintovirasto ei ole hyväksynyt sitä, että aiemmin täyttöön hyväksyttyjä lievästi nuhraantuneita ns. kynnysarvomaita korvattaisiin enemmän haitta-aineita sisältävillä maa- ja kiviaineksilla. Esitetty luvan muutos olisi tarkoittanut haitallisimpien metallien, kuten antimonin, arseenin, elohopean, kadmiumin, koboltin ja lyijyn vähintään kymmenkertaista (10–25-kertaista) pitoisuuden kasvua. Muiden metallien, kuten kuparin, nikkelin, sinkin ja vanadiinin pitoisuus jätteessä vähintään kaksinkertaistuisi. Kyseessä on varsin suuret massamäärät, joten maa- ja kiviainesten haitta-aineiden lisäys vallissa olisi merkittävä. Riskit päästöistä ympäristöön kasvaisivat erityisesti pitkällä aikavälillä.

Muutoshakemuksessa esitettiin muitakin päästöjä lisääviä muutoksia kuten, suotovesien keräyssäiliöiden tyhjentämistä maastoon, mikäli vesien lyijyn kokonaispitoisuus ja kiintoaineen pitoisuus alittavat lupamääräyksen 20 raja-arvot (lyijy 60 µg/l ja kiintoaine 50 µg/l) ja suotovesi muilta osin täyttää sisämaan pintavesien ympäristölaatunormit (VNa 1022/2006 ja 1090/2016). Arviointi muutosten vaikutuksista pintavesiin perustui suotoveden vähittäiseen pumppaamiseen maastoon ja haitallisten aineiden laimentumiseen suo-ojissa.

Muutoshakemuksessa esitettiin myös vallin pintarakenteen mineraalisen tiivistyskerroksen maarakenteen vedenläpäisevyyden numeerisen k-arvon poistamista. Aluehallintovirasto huomauttaa, että valituksenalaisen vallin pohjarakenteet on jo rakennettu voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti. Tukipenkerettä on tehty kauttaaltaan noin 5 metrin korkeudelle ja pohjarakenteen kerrokset ja suotovesien keräysjärjestelmä on rakennettu valmiiksi. Vallista on arvioitu olevan valmista noin 40 %.

Aluehallintovirasto on jätteiden hyödyntämistä koskevissa päätöksissä tavoitellut sellaista ratkaisua, joka ei edellytä pitkäkestoista ja hankalaa vesienkäsittelyä ja ympäristöntarkkailua. Huomattava on, että vesien käsittelystä ja ympäristötarkkailusta vastaa vallin rakentamisen jälkeen ampumaratayhdistys eikä vallin rakentamista toteuttava taho.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessä katsonut, että esitetty luvan muutos olisi jätteen loppusijoittamista, mikä edellyttäisi sitä, että alue olisi kaavoituksella hyväksytty kyseiseen käyttöön (esim. kaatopaikka). Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007) 4 §:n mukaan maaperää pidetään yleensä pilaantuneena, jollei 2 §:ssä tarkoitettu arvioinnista muuta johdu: 1) alueella, jota käytetään teollisuus-, varasto- tai liikennealueena taikka muuna vastaavana alueena, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn ylemmän ohjearvon; 2) muulla kuin 1 kohdassa tarkoitettulla alueella, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn alemman ohjearvon. Näin ollen luvan muutoksessa esitettyjen maa- ja kiviainesten sijoittaminen ampumaradan valliin (joka ei ole teollisuus-, varasto- tai liikennealuetta taikka muuta vastaavaa aluetta) tekisi valleista pilaantunutta maa-aluetta vastaavan alueen.

Aluehallintovirasto on kokonaisuutta arvioituaan päättänyt hylkäämään enemmän haitallisia aineita sisältävien maa- ja kiviainesten käytön vallissa,

jonka pinta- ja pohjarakenteet on jo hyväksytty ympäristöluvassa (nrot 56/2022 ja 57/2022, dnrot ESAVI/16440/2020 ja ESAVI/16442/2020).

Uudenmaan ELY-keskus on vastineessaan viitannut hakemuksesta antamaansa lausuntoon ja todennut lisäksi seuraavaa.

Uudenmaan ELY-keskus viittaa vastineenaan muutoshakemuksesta EteläSuomen aluehallintovirastolle antamaansa lausuntoon. Lausunnossa ELY-keskus katsoi, että alemman ohjearvot ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia sisältävien maa-ainesten hyödyntämisen ympäristövaikutukset tulisi hakemuksessa tarkastella seikkaperäisemmin, koska kyseinen muutos koskisi erittäin isoa massamäärää (220 000 t). Lisäksi ELY-keskus totesi, että mikäli myös ampumaratatoiminnasta peräisin olevia maa-ainesjätteitä olisi tarkoitus sijoittaa valliin, tulisi ympäristövaikutuksia arvioitaessa huomioda myös maa-ainesten mahdollisesti sisältämät haulit/luodit/kiekkojäte ja niiden aiheuttama ympäristövaikutus/-kuormitus. Hakija on lupakäsittelyn aikana ELY:n lausunnosta antamassaan vastineessa todennut, että koska valliin sijoitettavien maiden metallipitoisuudet on rajoitettu ylempään ohjearvoon, ei valliin voida sijoittaa pahimmin pilaantuneita ampumaratamaita (kuten iskemäkohtia) ja etteivät valliin sijoitettavat maa-aineet siten sisällä merkittävästi hauleja, luoteja tai kiekkojätettä. ELY-keskus huomauttaa, ettei maa-aineksesta mitattu haitta-aineen kokonaispitoisuus välttämättä aina korreloi maa-aineksen sisältämien haulien, luotien tai kiekkojätteen määrän kanssa. Esimerkiksi maa-aineksen metallien kokonaispitoisuudet mitataan laboratoriossa yleensä maa-aineksen hienoaineksesta, jossa eivät ole mukana maa-aineksen mahdollisesti sisältämät vielä hajoamattomat haulit ja luodit. Myös laboratoriomittauksissa alle ylemmän ohjearvon olevia metallipitoisuuksia sisältävässä maa-aineksessa voi siten olla hauleja ja luoteja, jotka muodostavat potentiaalisen haitta-aineiden lähteen hyödyntämiskohteessa ja joiden ympäristövaikutukset tulisi arvioida.

ELY-keskus toteaa lisäksi, että mikäli Vaasan hallinto-oikeus palauttaa asian joltain osin aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi, tulisi selvyiden vuoksi todeta, että muilta osin aluehallintoviraston päätöstä on kuitenkin noudatettava.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomainen ja Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta ovat ilmoittaneet, että ne eivät anna asiassa vastinetta.

Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y. on antanut lausunnon ja vastineen johdosta vastaselityksen, jossa on muun ohella esitetty aluehallintoviraston jättäneen lausunnossaan huomiotta, että muutoshakemuksessa tarkoitettujen materiaalien sisältämien haitta-aineiden liukoisuuksien osalta noudatettaisiin valituksessa esitetyn mukaisesti päätöksen 209/2024 taulukon 2 toisen sarakkeen (betoni- ja tiilijäte jne.) mukaisia liukoisuuden raja-arvoja. Näin ollen väite siitä, että haetun muutoksen seurauksena riskit päästöistä ympäristöön kasvaisivat, on vailla pohjaa. Lisäksi sillä seikalla, että vesien käsittelystä ja ympäristötarkkailusta vastaa luvanhaltija eikä rakentamisen toteuttaja, ei ole asiassa merkitystä.

Väite siitä, että rakenne, jonka rakentamisessa on hyödynnetty jätettä, olisi verrannollinen pilaantuneeseen maa-alueeseen, on ennenkuulumaton eikä perustu mihinkään säädökseen, oikeuskäytäntöön tai muuhunkaan käytäntöön. Ympäristönsuojelulaissa, jonka nojalla asetus 214/2007 on annettu, maaperällä tarkoitetaan maankuoren ylintä kerrosta, joka on kallioperän ja maanpinnan välissä ja muodostuu irtomaalajeista, orgaanisesta aineksesta, huokosvedestä ja -ilmasta sekä eliöistä. Asetuksessa 214/2007 säädetään maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista. Maaperän päälle tehty rakenne ei ole missään tilanteessa verrannollinen pilaantuneeseen maaperään eikä pilaantuneeseen maa-alueeseen, riippumatta siitä mistä materiaalista rakenne on tehty eikä tätä väitettä voida pitää lainsäädännön mukaisena perusteluna sille, että hakemuksen mukainen toiminta olisi jätteen loppusijoitusta.

Vallin rakentamisessa ei ole tarkoitus hyödyntää ampumaratavallien iskemäkohtien maa-aineksia eikä hyödynnettävä maa-aines näin ollen sisällä merkittävästi hauleja, luoteja tai kiekkojätettä. Hyödynnettävä maa-aines on lisäksi mahdollista tarvittaessa seuloa luotiromun erottelemiseksi maa-aineksesta. Kiekkojäte murenee seulottaessa, mutta se tulee analysoiduksi maa-aineksen mukana, koska se murskataan maa-aineksen joukkoon näytteen esikäsittelyn yhteydessä. Maa-aineksen ja jätemateriaalien sisältämien haitta-aineiden kokonaispitoisuuksien tutkiminen perustuu standardoituihin menetelmiin, joissa näytteen ominaisuudet ja mahdollinen heterogeenisuus otetaan huomioon. Näytteen esikäsittely sisältää mm. näytteen kuvauksen, kuivaamisen, ylimääräisen materiaalin poiston ja punnituksen, seulonnan, paakkujen murskauksen, sekoituksen, punnituksen ja jauhamisen. Näytteen analyysituloksella on näytteen standardoitujen ja esikäsittely- ja analyysimenetelmien ansiosta luotettava eikä vääristävä. Maa-ainesnäytteestä erotetun ylimääräisen materiaalin (esim. luotiromu) osuus on mahdollista analyysituloksen yhteydessä ilmoittaa ja hyödynnettävän maa-aineksen sisältämän ylimääräisen materiaalin enimmäismäärästä ja laadusta on mahdollista antaa lupamääräys.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava

mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

Ympäristönsuojelulain 8 §:n mukaan, jos toimintaan 4 luvun mukaan tarvitaan lupa (*luvanvarainen toiminta*), toiminnanharjoittajan on sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi huolehdittava ja varmistuttava siitä, että: 1) toiminnassa käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa; 2) energiankäyttö toiminnassa on tehokasta; 3) toiminnasta aiheutuvia päästöjä ja vaikutuksia tarkkaillaan ja niistä sekä toiminnassa käytettävistä raaka-aineista, polttoaineista ja muista kemikaaleista, toiminnassa syntyvistä jätteistä ja toiminnassa käsitellyistä jätteistä toimitetaan viranomaiselle tarpeellisia tietoja; 4) toiminnanharjoittajan käytettävissä on toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n mukaan luvanvaraista, ilmoituksenvaraista tai rekisteröitävää toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Ympäristönsuojelulain 20 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että: 1) menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*); 2) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja

päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 58 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan jätteen käsittelyä koskeva ympäristölupa voidaan rajoittaa tietynlaisen jätteen käsittelyyn.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Jätelain 6 §:n 1 momentin kohdan 23 mukaan *jätteen hyödyntämisellä* tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten; saman momentin kohdan 26 mukaan *jätteen loppukäsittelyllä* tarkoitetaan jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole jätteen hyödyntämistä, vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen, mukaan lukien jätteen valmistelu loppukäsittelyä varten.

Jätelain 13 §:n 1 momentin mukaan jätettä ei saa hylätä eikä käsitellä hallitsemattomasti. Pykälän 2 momentin mukaan jätteestä ja jätehuollosta ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Jätteen keräyksessä ja kuljetuksessa sekä jätteen käsittelylaitoksen tai -paikan sijoittamisessa, rakentamisessa, käytössä ja käytön jälkeisessä hoidossa on erityisesti huolehdittava siitä, ettei jätehuollosta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavia päästöjä mukaan lukien melua ja hajua taikka viihtyisyyden vähentymistä. Toiminnan,

laitoksen tai paikan on lisäksi sovellettava ympäristöön ja maisemaan. Pykälän 3 momentin mukaan jätehuollossa on periaatteena, että käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja noudatetaan ympäristön kannalta parasta käytäntöä.

Ympäristönsuojeluasetuksen 6 §:n 1 momentin 1–5 kohtien mukaan, jos toiminta koskee jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä, lupahakemuksessa on oltava selvitys: 1) hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi aiotun jätteen laadusta ja määrästä; 2) alueesta, jolta jätettä aiotaan ottaa hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi; 3) hakijan järjestämästä jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta; 4) jätteen hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä kaaviopiirros hyödyntämisen tai loppukäsittelyn kulusta; 5) hyödyntämisen tai loppukäsittelyn tuottaman jätteen laadusta ja määrästä sekä siinä syntyvän jätteen hyödyntämisestä tai loppukäsittelystä.

Ympäristönsuojeluasetuksen 8 §:n mukaan, jos toimintaa muutetaan siten, että siihen on haettava lupa ympäristönsuojelulain 29 §:n perusteella tai tehtävä ilmoitus 115 a §:n perusteella, lupahakemuksessa tai ilmoituksessa on oltava: 1) tieto siitä, miten muutos vaikuttaa toimintaan sekä sen ympäristövaikutuksiin; 2) 3–7 §:ssä vaadituista tiedoista ja selvityksistä vain ne, jotka koskevat toiminnan muutosta ja sen ympäristövaikutuksia.

Asiassa saatu selvitys

Voimassa olevan ympäristöluvan nro 57/2022 lupamääräykset 7, 13, 16, 17, 18, 20, 21 ja 30 kuuluvat seuraavasti.

Jätteiden varastointi ja käsittely

7. Alueella saa varastoida ja käsitellä valissa hyödynnettävää maa-ainesta ja jätettä päätöksen liitteen 1 taulukon 1 mukaisesti. Varastointitoimintaa saa harjoittaa liitteen 2 asemapiirroksen välivarastointialueilla.

Välivarastointialueen pohjarakenteen tulee olla tiivistetty siten, että varastoitava, seulottava tai valmis materiaali ei sekoitu pohjarakenteeseen. Alue on tarvittaessa asfalttoitava.

Tuhkat ja kuonat on varastoitava tiiviillä pinnalla. Tiivis pinta saa olla tiivisasfalttia, jonka tyhjätila on alle 3 %, tai tiiveydeltään vähintään vastaavan tasoinen muu rakenne.

Jätejakeiden enimmäisvarastointiaika saa olla enintään yksi vuosi. Jätejakeiden yhteenlaskettu kerrallaan varastoitava määrä saa olla yhteensä enintään 5 000 t.

Maarakentamisessa hyödynnettävä pölyävä jäte ja jäte, josta voi irrota ja kulkeutua sadeveden mukana kiintoainetta tai suota utua haitta-aineita, on varastoitava peitettynä. Jäte voi olla peittämättä alle viikon kestävissä varastoinnissa, jos jätteestä aiheutuva ympäristöhaittaa voidaan varmuudella hallita muilla järjestelyillä. Muun kuin pölyävän tai hulevettä kuormittavan

jätteen saa varastoida peittämättä, jos jätteestä aiheutuva ympäristöhaitta voidaan osoittaa varmuudella merkityksettömäksi.

Maa-ainesta saa seuloa, välpätä ja stabiloida/kiinteyttää sekä betonia saa pulveroida hakemuksessa esitetysti. Käsittelyä saa harjoittaa varastointikentillä ja vallialueella.

Jätteen varastoinnin ja käsittelyn toteutuksesta on laadittava rakennussuunnitelma, joka on liitettävä lupamääräyksen 4. rakennus- ja laadunvalvontasuunnitelmaan.

13. Tiivistyskerroksen materiaalina saa käyttää rakenteeseen soveltuvaa bentoniittimattoa, savea tai muuta mineraalista luonnon maa-ainesta. Maa-aineksen vedenläpäisevyys on oltava osoitettu täyttävän ennakkokokeilla määritettynä $K \leq 1 \times 10^{-9}$ m/s. Mineraalisen maa-aineksesta rakennettavan tiivistyskerroksen paksuuden on oltava vähintään 500 mm. Bentoniittimaton saumat on limitettävä riittävästi.

Mineraalisen tiivistysmateriaalin rakennettavuus on selvitettävä koerakenteella. Ainoastaan rakennussuunnitelmassa asetetut vaatimukset kaikilta osin täyttävän tiivistyskerroksen saa jättää osaksi tiivistysrakennetta.

Tiivistysrakenteen vaurioituminen rakentamisen aikana on estettävä käyttämällä peitteitä, suojamaa-ainesta tai muita asianmukaisia suojaustoimenpiteitä.

16. Kentät on ympäröitävä ojilla tai kenttien ulkopuolisten vesien pääsy kentälle on estettävä muilla tarkoitukseen soveltuvilla rakenteilla.

Altaan ja/tai muun vesien käsittelyjärjestelmän ja vallin tukipenkereen pohjarakenteen rakentamisen aikainen kuivatus- ja muu kuormitteinen vesi on kerättävä hallitusti ojituksilla ja/tai muilla soveltuvilla menetelmillä. Kerätyt vedet on johdettava erilleen jätteen hyödyntämis-, varastointi- ja käsittelytoimintojen vesistä ja ohjattava tarkoitukseen soveltuvaan vesien käsittelyjärjestelmään.

Jätteen varastointi- ja käsittelykenttien hule- ja suotovedet ja vallin salaojarakenteen suotovedet on kerättävä ja johdettava hallitusti ampumarata-alueen vesistä erillään jätteen hyödyntämis-, varastointi- ja käsittelytoimintojen vesille tarkoitettuun vesien keräysjärjestelmään. Vesien johtamisjärjestelmä on varustettava näytteenottoon soveltuvalla kokoojakaivolla tai muulla tarkoitukseen soveltuvalla järjestelmällä.

Vallin pintakerroksen hulevedet ja kuivatuskerroksen salaojavedet on johdettava hallitusti ampumarata-alueen puoleiselta sivulta rata-alueen vesien hallintajärjestelmään ja rata-alueen ulkopuoliselta osalta ojaan.

17. Vesienkäsittelyjärjestelmä on varustettava vähintään tehokkaalla kiintoaineen erotuksella. Vesienhallinta on mitoitettava siten, että kiintoaineen erotus on riittävä myös ylivirtaamakaudella. Vesien käsittelyn saa toteuttaa

hakemuksessa esitetyllä altaalla tai käsittelyyn saa käyttää muuta soveltuvaa menetelmää.

Kiintoaineen erotuksen lisäksi vesienkäsittelyjärjestelmä on varustettava tarvittavilta osin lyijypitoisen veden käsittelyllä siten, että tässä päätöksessä ojaan purettavalle vedelle asetetut haitallisten aineiden raja-arvot tulevat saavutetuiksi.

18. Allas ja/tai muu vesien käsittelyjärjestelmä on rakennettava nestetiiviiksi kaksinkertaisella tiivistysrakenteella. Tiivistysmateriaalin on kestävä pitkäaikaisesti jäteveden kemiallista ja muuta räsitusta. Tiivisrakenteen läpiviennit on toteutettava huolellisesti ja tiivistettävä jäteveden kemiallista ja muuta räsitusta kestäväällä materiaalilla.

Rakentamisessa maanpaineen kuormitus ja pohjavesi on hallittava siten, että maanpaine ja pohjaveden noste eivät vaurioita altaan tiivistysrakenteita. Altaan tiivistysrakenteiden alapuolisessa pohjarakenteessa on oltava salaoja- tai muu rakenne, joka mahdollistaa tiivistysrakenteen mahdollisten vuotojen tarkkailun.

Allas ja/tai muu vesien käsittelyjärjestelmä on rakennettava valmiiksi ennen vallin rakentamisen aloittamista.

20. Vallin tukipenkereen pohjarakenteen ja altaan rakentamisen aikana syntyvän jäteveden saa johtaa tarvittavilta osin käsiteltyinä ojaan. Ojaan purettavan veden haitta-aineiden kokonaispitoisuudet saavat olla enintään seuraavat:

Haitta-aine	Kokonaispitoisuuden raja-arvo
Lyijy	60 µg/l
Kiintoaine	50 mg/l

Ojaan purettavan veden vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1022/2006) säädetyt lyijyn ympäristölaatunormit eivät saa ylittyä Mustijoessa. Ympäristölaatunormit on saavutettava lyijyn liukoisena enimmäispitoisuutena (MAC-EQS) ja biosaatavan lyijyn vuosikeskiarvona (AA-EQS).

Jos vesinäyte on mahdollista ottaa edustavana kokoomanäytteenä, pitoisuusraja-arvon katsotaan tulleen noudatetuksi, jos kalenterivuoden aikana tarkkailusuunnitelman mukaisista vuorokauden mittaisista kokoomanäytteistä vähintään 80 % alittaa raja-arvon. Jos vuorokauden kokoomanäytemäärä on alle viisi, on raja-arvo saavutettava näytteenottokerroittain. Jos kokoomanäytteenotto ei ole mahdollista, saa kertanäytteenoton raja-arvojen saavuttaminen olla ilmaistuna vuosikeskiarvona. Raja-arvon hyväksyttävyydessä on otettava huomioon, että yhdenkään näytteenottokerran yksittäistulos ei saa ylittää raja-arvoa yli 100 %:lla. Mittaustuloksesta ei tule vähentää mittauserpätvarmuutta.

Jätteen hyödyntämis- ja käsittelytoiminnassa kerätyt jätevedet on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jonka ympäristöluvassa on hyväksytty kyseisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Vaihtoehtoisesti jätevedet saa johtaa riittävästi esikäsiteltyinä jätevesiviemäriin viemärin haltijan määräämin ehdoin.

21. Aluehallintovirasto myöntää oikeuden johtaa vallin tukipenkereen pohjarakenteen ja altaan rakentamisen aikana syntyviä jätevesiä kiinteistöillä 505-403-8-73, 505-403-878-11 ja 505-403-8-71 sijaitseviin ojiin. Jätevettä johtava on osaltaan velvollinen huolehtimaan jäteveden johtamiseen käytetyn ojan kunnossapidosta. Ojan kunnossapidosta on laadittava suunnitelma. Suunnitelma on liitettävä tämän päätöksen määräyksen 31. käyttötarkkailuun ja toimitettava ojakiinteistöjen maanomistajille.

30. Päivitetyt käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailusuunnitelmat sekä jätteenkäsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma on toimitettava Uudenmaan ELY-keskukselle sekä Mäntsälän ympäristönsuojeluviranomaiselle tiedoksi kolme kuukautta ennen toiminnan aloittamista. Tarkkailusuunnitelmat on pidettävä ajan tasalla.

Valvontaviranomainen voi päätöksellään muuttaa ja tarkentaa tarkkailusuunnitelmaa edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tarkkailun kattavuutta tai tulosten luotettavuutta. Jatkotarkkailutiheys on määritettävä tarkkailutulosten perusteella. Jatkotarkkailusuunnitelma on toimitettava valvontaviranomaiselle hyväksyttäväksi kuuden kuukauden kuluessa pintarakenteiden valmistumisen jälkeen.

Aluehallintoviraston selventävä lausuma voimassa olevan ja valituksenalaisen lupapäätöksen lupamääräyksistä

Aluehallintovirasto on ELY-keskuksen pyynnöstä antanut lainvoimaisen lupapäätöksen nro 57/2022 lupamääräyksistä 16, 17, 18, 20 ja 21 sekä valituksenalaisen päätöksen lupamääräyksistä 13 ja 32 ympäristönsuojelulain 92 §:n mukaisen selventävän lausuman.

Lausuman mukaan lupamääräys 16 ei edellytä kenttien vesien keräämistä samaan keräysjärjestelmään vallin salaojarakenteen vesien kanssa.

Varastointikentän jätevedet on kerättävä ja johdettava jätteen hyödyntämis-, varastointi- ja käsittelytoiminnoille tarkoitettuun vesien keräysjärjestelmään, joka voi olla oma erillinen järjestelmä. Erityisesti, kun suotovesi kerätään säiliöön ja kuljetetaan jätevedenpuhdistamolle ei ole tarkoituksenmukaista johtaa maa- ja kiviainesten sekä betoni- ja tiilijätteiden varastointikentän jätevesiä samaan järjestelmään.

Ympäristölupaan (valituksenalainen päätös nro 209/2024) on haettu muutosta niin, että väliavarastointikentällä varastoidaan vain maa- ja kiviaineksia sekä betoni- ja tiilijätteitä. Hakija on ilmoittanut, että tuhkia, kuonia tai seulaalitteita ei väliavarastoida, jolloin kentän asfaltointiakaan ei ole edellytetty. Aluehallintovirasto ei ole nähnyt muuttuneessa tilanteessa tarpeelliseksi asettaa varastointikentältä maastoon johdettaville vesille päästöraja-arvoja ja,

että laskeutusallas on riittävä kiintoaineen laskeuttamiseksi varastointikentän vesille.

Lupamääräyksessä 17 sallitaan vesien (ml. varastointikentältä johdettavat jätevedet) käsittely toteutettavaksi hakemuksessa esitetyllä altaalla tai käsittelyyn saa käyttää muuta soveltuvaa menetelmää. Lupamääräyksessä ei edellytetä kaksinkertaista tiivistysrakennetta laskeutusaltaassa, jossa käsitellään käsittely- ja varastointikentältä maastoon johdettavia vesiä. Varastointikentän vesienkäsittelyjärjestelmä sisältää näin ollen kiintoaineen erotuksen ja näytteenottoon soveltuvan kokoojakaivon.

Lupamääräykset 20 ja 21:

Lupamääräys 20 koskee vallin tukipenkereen pohjarakenteen ja altaan rakentamisen aikaista kaivua, jolloin jätteitä ei vielä hyödynnetä alueella. Rakentamisen aikaiset vedet on ollut mahdollista johtaa ojaan käsiteltyinä. Lyijyn ja kiintoaineen raja-arvot eivät koske jätteiden varastointikentältä ojaan johdettavia vesiä.

Vesien kuljettaminen asianmukaiseen ympäristöluvan saaneeseen laitokseen ei koske jätteiden käsittely- ja varastointikentältä muodostuvia jätevesiä.

Aluehallintovirasto katsoo, että vain maa- ja kiviainesten sekä betoni- ja tiilijätteen varastointikentältä syntyvät jätevedet ovat ojaanjohtamiskelpoisia, kunhan ne käsitellään varastointi- ja käsittelytoimintojen vesille tarkoitettussa vesien keräysjärjestelmässä, esimerkiksi laskeutusaltaassa ja ojaan johdettavan veden laatua tarkkaillaan lupamääräyksen 32 mukaisesti. Varastointikentän vesille ei ole annettu luvassa erikseen raja-arvoja tai tarkkaa johtamispaikkaa, mutta laitosvalvonnassa voidaan puuttua esim. näiden vesien kohonneisiin haitta-ainepitoisuuksiin tai pH-arvoihin tavanomaisen valvontakäytännön mukaisesti.

Valituksenalaisessa päätöksessä muutetut lupamääräykset 13 ja 32:

Vallin pintarakennetta koskevan lupamääräyksen 13 sallitut materiaalit ovat bentoniittimatto, savi tai muu mineraalinen luonnon maa-aines.

Tiivistysrakenteen on kokonaisuutena (yhteensä) täytettävä vedenläpäisevyysvaatimus $K < 1 \times 10^{-9}$ m/s ja tiivistyskerroksen paksuus on oltava vähintään 500 mm.

Tiiveysvaatimusta $K < 1 \times 10^{-9}$ m/s ei todennäköisesti saavuteta pelkällä maa-aineskerroksella tai pelkällä bentoniittimatolla ja sen vuoksi on vaadittu hyväksyttävän rakenteen osoittamista ennakkokokeilla. Lisäksi on otettava huomioon, että bentoniittimatto on yläpuoleltaan suojattava karkearakeisten materiaalien mahdollisesti aiheuttamilta vaurioilta tarkoitukseen soveltuvalla kuitukankaalla tai hienojakoisesta ympäristökelpoisuuden täyttävästä materiaalista rakennetulla suojakerroksella.

Varastointi- ja käsittelykentältä, jolla varastoidaan maa- ja kiviaineksia, betonia ja tiiliä, hulevedet tulee johtaa lupamääräyksen 17 mukaisesti

käsiteltyinä ojaan. Näille vesille on päätöksen nro 209/2024 lupamääräyksessä 32 määrätty tarkkailu. Lisäksi valvontaviranomaisella on oltava käytettävissään suunnitelma lupamääräyksen 19 mukaisesti: ”Vesien hallintajärjestelmästä ja niiden rakenteesta, ojituksesta, käsittelyaltaasta tai muista tarvittavista jätevesien käsittelyjärjestelmistä on laadittava suunnitelma. Suunnitelma on liitettävä lupamääräyksen 4 rakennus- ja valvontasuunnitelmaan.”

Lupamääräyksen 32 neljännen kappaleen kohta ”Tuhka- ja kuonajätettä tai valimohiekkoja varastoitaessa, varastointikentältä lähtevästä vedestä ennen maastoon johtamista on määritettävä edellä mainittujen parametrien lisäksi myös metallit (Pb, As, Co, Cu, Sb, Ni, Mo, Cr ja Zn) sekä kolme kertaa vuodessa PAH-yhdisteet ja fenoli.” koskee vain tilannetta, jossa varastoidaan tuhka- ja kuonajätettä tai valimohiekkoja.

Päätöksessä nro 209/2024 lupamääräyksen 32 neljännessä kappaleessa on annettu välivarastointikentältä johdettavia hulevesiä koskeva tarkkailuvelvoite. Tuhkaa ja kuonajätettä tai valimohiekkaa koskeva tarkkailuvelvoite on annettu siltä varalta, että kyseisiä jätteitä kuitenkin varastoitaisiin alueella, jolloin varastointi olisi tehtävä lupamääräyksen 7 mukaisesti nestetiiviillä kentällä. Tällöin toiminnanharjoittajan tulee esittää lupamääräyksessä 19 vaadittu suunnitelma asianmukaisesti käsiteltyjen jätevesien johtamisesta maastoon ja tarkkailla näiden em. jätteiden sisältämiä haitta aineita (LM 32).

Muutoshakemuksen keskeiset esitykset

Ympäristöluvan muutosta on haettu maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetussa valtioneuvoston asetuksessa 2007/214 (jäljempänä PIMA-asetus) tarkoitettujen, epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuudeltaan alemman ohjearvon ylittävien maa-ainesten hyödyntämiseksi vallin 2 pengertäytössä. Lisäksi muutosta on haettu vallissa hyödynnettävien jätteiden määrän, liukoisuusraja-arvojen ja laadunvalvonnan suhteen. Edelleen vallin pintarakenteiden k-arvovaatimukseen, materiaalien välivarastointiin, vesien johtamiseen ja vesien tarkkailuun on esitetty muutoksia.

Kohteeseen on haettu ympäristöluvan muutosta jättemateriaalien hyödyntämiselle vallirakenteessa, välivarastoinnille ja käsittelylle kohteessa siten, että enimmillään jätettä voitaisiin ottaa vastaan arviolta 516 200 tonnia vuodessa. Rakenteessa käytettävien materiaalien määrät vuosittain tarkentuisivat rakentamisen aikana niiden saatavuuden ja tarpeen mukaan. Kokonaisuudessaan vallin 2 rakenteissa käytettäisiin noin 310 000 m³rtr hyötykäytettäviä materiaaleja eli yhteensä arviolta noin 650 000–700 000 tonnia jätteitä.

Vuotuisia vastaanottomääriä on esitetty kasvatettavan, mutta vallissa kokonaisuudessaan hyödynnettävien jätteiden kokonaistilavuus säilyisi samana. Valli valmistuisi täten nopeammin, mikä puolestaan vähentäisi kokonaisympäristövaikutuksia.

Lupahakemuksessa on vallissa hyödynnettäville materiaaleille esitetty asetettavaksi liukoisuuksien osalta valtioneuvoston kaatopaikoista antaman asetuksen 331/2013 (jäljempänä kaatopaikka-asetus) mukaisia vaarattoman jätteen raja-arvoja. Ainoastaan seleenin liukoisuuden raja-arvo poikkeaa kaatopaikka-asetuksen vaarattoman jätteen raja-arvosta (0,5 mg/kg) ja raja-arvoa ei ole esitetty muutettavaksi nykyisestä voimassa olevasta raja-arvosta (1 mg/kg). Kaatopaikka-asetuksen mukaisia raja-arvoja on pidetty perusteltuina, koska kaikki vallirakenteen suotovedet kerättäisiin säiliöön eikä valliin imeytynyt vesi päätyisi maaperään tai pohjaveteen. Muutoksen myötä suotovesien mahdollisesti kasvavat haitta-ainepitoisuudet eivät pääsisi aiheuttamaan ympäristöriskejä vesien talteenoton ansiosta. Jätteiden välivarastointia tehtäisiin kohteessa hyvin vähän ja pääsääntöisesti materiaalit sijoitettaisiin suoraan valliin. Esimerkiksi tuhkia ja kuonia sekä seula-alitteita ei välivarastoitaisi alueella lainkaan. Vanadiinille ei löydy kaatopaikka-asetuksesta raja-arvoa, joten sille on esitetty eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa annetussa valtioneuvoston asetuksessa 843/2017 (jäljempänä MARA-asetus) annettua päällystetyn kentän liukoisuusraja-arvoa.

Vastaanotettavien maa-ainesten osalta on esitetty muutosta PIMA-asetuksessa tarkoitettujen alemman ohjearvon ylittävien maa-ainesten pitoisuuksiin. Pengertäytössä on esitetty hyödynnettävän pilaantuneita maa-aineksia, joiden epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuus alittaa ylemmän ohjearvon. Hyödynnettäessä maa-aineksia, joiden metallien kokonaispitoisuus on yli alemman ohjearvon, testattaisiin metallien liukoisuus. Vallissa ei hyödynnettäisi maita, joiden liukoisuus ylittää hakemuksessa esitetyt raja-arvot (pääosin kaatopaikka-asetuksessa annetut vaarattoman jätteen raja-arvot).

Muutoshakemuksessa haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksen ohjearvotasojen väliin sijoittuville maa-aineksille ei ole ilmoitettu jäteasetuksen liitteen 3 mukaista tunnusnumeroa eikä vastaanotettavien jätteiden taulukkoa ole täydennetty puheena olevilla pilaantuneilla maa-aineksilla. Myöskään niiden pengertäytössä hyödynnettävästä määrästä ei ole esitetty suoranaista arviota. Voimassa olevassa ympäristöluvassa tunnusnumeroilla 17 05 04, 17 05 08, 19 03 07, 19 12 09 ja 20 03 03 luokiteltuja maa- ja kiviainesjätteitä sekä vieraslajeja sisältäviä maa-aineksia saa hyödyntää vallin eri rakenteissa yhteensä 202 500 tonnia. Näiden maa- ja kiviainesten sisältämien epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuuden tulee voimassa olevan lupamääräyksen 6 mukaan alittaa PIMA-asetuksen alemmat ohjearvopitoisuudet. Muutoshakemuksessa edellä mainittujen luokkien mukaisia maa- ja kiviaineksia tulisi hyödyntämään kaiken kaikkiaan 220 000 tonnia, joten maa- ja kiviainesten määrä lisääntyisi hieman (17 500 tonnia). Muutoshakemuksesta ilmenee, että haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksen alemman ohjearvotason ylittävillä pilaantuneilla mailla voitaisiin korvata muut eri alkuperää olevat maa- ja kiviainekset, ottaen huomioon, että vallin tukirakenteet ovat jo valmiit. Siten pitoisuudeltaan ohjearvotasojen väliin luokiteltavia pilaantuneita maa-aineksia voitaisiin ottaa vastaan ja hyödyntää vallin pengertäytössä enimmillään 220 000 tonnia.

Lupahakemuksen mukaan vallin 2 tukipengertä on tehty kauttaaltaan rakentamisalueella noin viiden metrin korkeudelle. Nykyisen ympäristöluvan mukaiset pohjarakenteen kuivatuskerrokset, tiivisrakenteet sekä suotovesien keräysjärjestelmä on rakennettu valmiiksi ja vallia rakennetaan nyt luvan mukaisilla jätemateriaaleilla. Vallista 2 on arviolta noin 40 % valmista.

Hakijan lopullinen esitys haitta-aineiden liukoisuuksien raja-arvoiksi valliin sijoitettaville jätemateriaaleille

Ympäristölupahakemuksesta jätettyjen lausuntojen ja muistutuksen jälkeen hakija on vastineessaan esittänyt valliin sijoitettaville jätemateriaaleille seuraavia haitta-aineiden liukoisuuksien ($L/S=10$ l/kg) raja-arvojen muutoksia voimassa olevan luvan raja-arvoihin. Muilta osin raja-arvot säilyisivät ennallaan.

Haitta-aine	Esitetty raja-arvo mg/kg	Nykyinen raja-arvo mg/kg
kromi	10	1 (tuhkat ja kuonat 5)
lyijy	2	0,5
molybdeeni	6	1 (tuhkat ja kuonat 3)
kloridi	15 000	1 800 (tuhkat ja kuonat 3 000)
sulfaatti	20 000	3 400 (tuhkat 4 000, kuonat ja seula-alite 6 000)
fluoridi	150	30

Esitetyistä raja-arvoista kromin, molybdeenin ja lyijyn sekä kloridin, fluoridin ja sulfaatin raja-arvot ovat korkeampia kuin nykyisessä voimassa olevassa lupapäätöksessä. Molybdeenin ja lyijyn raja-arvoiksi on esitetty MARA-asetuksen mukaisia päällystetyn kenttärakenteen ja päällystetyn väylän mukaisia raja-arvoja, ja kromin raja-arvoksi MARA-asetuksen mukaista päällystetyn väylän raja-arvoa. Kloridille, sulfaatille ja fluoridille on esitetty kaatopaikka-asetuksen mukaisia vaarattoman jätteen raja-arvoja.

Hakemuksessa esitetyt rakenteet eivät vastaa tiiveydeltään kaatopaikoilta edellytettyjä. Toisaalta jätteen kanssa kosketuksissa olevat vallin suotovedet kerättäisiin säiliöön talteen ja suotoveden laatu selvitetäisiin ennen mahdollista maastoon johtamista. Suotovesi johdettaisiin maastoon vain, mikäli se täyttäisi sille asetettavat raja-arvot maastoon johtamiselle. Hakemuksen mukaan mahdollinen ympäristökuormitus olisi tällöin kontrolloitua, eikä suotovesien maastoon johtamisesta aiheutuisi ympäristön tai vesiympäristön pilaantumisen vaaraa. Seikkaperäistä ympäristöriskinarviointia ei ole ollut järkevää tehdä, koska vallista ei suoraan kulkeutuisi haitta-aineita maaperään tai pohjaveteen. Lisäksi rakenteeseen imeytyvän veden määrä olisi joka tapauksessa erittäin vähäinen johtuen pinnan

tiivistyskerroksen rakenteesta ja jyrkästä vallin pinnan kaltevuudesta. Vallirakenteen pinnan kaltevuus 1:1,5 (67 % nousukulma) on merkittävästi jyrkempi kuin kaatopaikkapintarakenteen (Infraryl vaatimusten mukainen 1:20 (vähintään 5 % nousukulma)) kaltevuus, mistä syystä saman tiiveysvaatimuksen edellyttäminen ei olisi perusteltua. Pintavalunnan osuus vallin vesitaseessa on erittäin merkittävä.

Valituksenalaisessa päätöksessä hyväksytyt ja hylätyt muutokset

Voimassa olevan jättemateriaalien hyödyntämistä vallissa 2 koskevan ympäristöluvan mukaan Hirvihaaran ampumaradan melu- ja taustavallin rakentamisessa vastaanotetaan ja hyödynnetään vuosittain enintään 193 050 tonnia maa- ja kiviaineksia, betoni- ja tiilijätteitä, jätteenpolton kuonaa ja mineraalista seula-alitetta. Valituksenalaisessa päätöksessään aluehallintovirasto on hakemuksen osittain hyväksyen muuttanut lupaa niin, että jätettä voidaan ottaa vastaan enimmillään 516 200 tonnia vuodessa. Vallissa hyödynnettävien jätteiden kokonaistilavuus ei muutu, mikä mahdollistaa vallin valmistumisen aiemmin arvioitua nopeammin. Vallissa hyödynnettävien jätteiden kokonaismassamäärä kasvaa voimassa olevan luvan mukaisesta 652 050 tonnista 699 500 tonniin, eli 47 450 tonnia.

Valituksenalaisessa päätöksessä hakijan esittämät kromin, molybdeenin ja lyijyn sekä kloridin, fluoridin ja sulfaatin liukoisuusraja-arvojen lievennykset on hyväksytty pengertäyttöön sijoitettavan jätteen osalta. Muilta osin raja-arvot on pidetty ennallaan.

Valituksenalaisessa päätöksessä on hyväksytty eri käyttökohteista peräisin olevia maa- ja kiviaineksia vastaanotettavaksi ja vallin eri kerroksissa hyödynnettäviksi kaikkiaan 220 000 tonnia. Määrä on 17 500 tonnia suurempi kuin voimassa olevassa ympäristöluvassa hyväksytty määrä. Näistä niin sanottuja kynnysarvomaita on lupa hyödyntää enintään 150 000 tonnia vuodessa. Kaikkia maa- ja kiviaineksia, lukuun ottamatta suoraan pengertäyttöön sijoitettavaa vieraslajeja sisältävää maa-ainesta, varastoidaan ennen hyödyntämistä. Varastointiaika kentällä on enintään 12 kuukautta peittämättömänä. Lupamääräyksen 7 mukaisesti välivarastointialueen pohjarakenteen tulee olla tiivistetty siten, että varastoitava, seulottava tai valmis materiaali ei sekoitu pohjarakenteeseen. Tuhkat ja kuonat on varastoitava tiiviillä pinnoitteella.

Aluehallintovirasto on hylännyt hakijan esityksen hyödyntää pengertäytössä pilaantuneita maa-aineksia, joiden epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuus alittaa ylemmän ohjearvon.

Ampumaradan toiminta ja käyttöhistoria

Ampumaratatoimintaa koskevan ympäristöluvan mukaan Hirvihaaran ampumarata on perustettu vuonna 1976. Ampumaradalla on alusta alkaen ollut käytössä useita eri aselajien ratoja, muun muassa haulikkoratoja vuodesta 1977 alkaen. Nykyään ampumaradalla on kaikkiaan 13 erillistä rataa, joista kuusi on haulikkoratoja. Lisäksi ampumaradalla on riistapolku. Ampumaradan

vuotuinen laukausmäärä on ympäristöluvan mukaan 500 000–600 000 laukausta vuodessa, joista haulikkoammunnan osuus on 350 000 laukausta vuodessa. Haulien leviämisaika on noin 6,4 hehtaaria ja runsaasti hauleja esiintyy noin 1,8 hehtaarin alueella. Savikiekkokäytetään vuosittain noin 300 000 kappaletta.

Kaavoitustilanne

Alue on merkitty voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmään merkinnällä AM (ampumarata). Ampumarata-alueetta ympäröi metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä (MLY).

Hirvihaaran ampumaurheilukeskus on valittu yhdeksi viidestä merkittävästä Uudenmaan ampumarata-alueesta, joiden kehittäminen otetaan huomioon Uudenmaan maakuntakaavassa (Uusimaa-kaava 2050).

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon ampumaratojen toiminnasta maankäytölle aiheutuvat rajoitukset sekä pyrittävä turvaamaan ratojen toiminta- ja kehittämisedellytykset. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja ampumaradan käytössä on otettava huomioon ampumaradan ympäristöönsä aiheuttama melu. Merkittävät ympäristöhäiriöt on estettävä teknisillä ratkaisuin ja/tai osoittamalla riittävät suoja-alueet.

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa eikä yleiskaavaa.

Jätteiden välivarastointi- ja käsittelykentät

Nykyisen luvan mukaisesti myös jätteen välivarastointi- ja käsittelykenttien hulevedet on kerättävä ja johdettava hallitusti ampumarata-alueen vesistä erillään jätteen hyödyntämis-, varastointi- ja käsittelytoimintojen vesille tarkoitettuun vesien keräysjärjestelmään. Tähän on haettu muutosta, sillä jatkossa välivarastointia esitetään vallissa hyödynnettävistä materiaaleista ainoastaan maa- ja kiviainekselle sekä betoni- ja tiilijätteelle. Esimerkiksi tuhkia ja kuonia sekä seula-alitteita ei välivarastoida alueella, vaan ne sijoitetaan suoraan vallirakenteeseen. Tällä perusteella välivarastointialueelle ei muodostu tarvetta tiivisasfaltille tai vesien keräämiselle säiliöön, tiivisrakenteeseen laskeutusaltaaseen tai muuhun käsittelyyn tai järjestelmään. Aluehallintoviraston antamasta ympäristönsuojelulain 92 §:n mukaisesta selvennyksestä käy ilmi, että kentiltä syntyvät hulevedet voidaan kerätä erilliseen järjestelmään ja johtaa esimerkiksi laskeutusaltaan jälkeen ojaan. Muutetussa lupamääräyksessä 32 on annettu hulevesiä koskeva tarkkailuvelvoite erikseen myös sille tilanteelle, että kentillä varastoidaan vain betonia, tiiliä sekä maa- ja kiviainesjätettä. Kenttiä ei tarvitse siinä tapauksessa pinnoittaa.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeudessa on valituksen johdosta ratkaistavana, onko aluehallintovirasto voinut hylätä hakemuksen siltä osin kuin siinä on esitetty haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksessa annettujen alemman ja ylemmän

ohjearvotason väliin sijoittuvien maa-ainesten hyödyntäminen Hirvihaaran ampumaradan itäpuolelle rakennettavassa vallissa 2, vai tuleeko aluehallintoviraston päätös 209/2024 ensisijaisesti kumota ja myöntää lupa valituksessa esitetyn mukaisesti, tai toissijaisesti, tuleeko päätös 209/2024 kumota valituksessa vaadituilta osin ja palauttaa asia aluehallintovirastolle luvan myöntämistä ja lupamääräysten antamista varten.

Maa-ainesten haitta-aineiden pitoisuudet ja liukoisuusraja-arvot

Ympäristöluvan muutoshakemuksessa on esitetty pengertäytössä hyödynnettävän uutena jätelajina pilaantuneita maa-aineksia, joiden epäorgaanisten haitta-aineiden pitoisuus alittaa PIMA-asetuksessa annetun ylemmän ohjearvon. Kyseisten maa-ainesten hyödyntämiskelpoisuus varmistettaisiin testaamalla metallien liukoisuus. Hyödyntämiskelpoisuuden todentamista varten hakemuksessa on esitetty raja-arvoiksi vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuusvaatimusten mukaisia liukoisuusominaisuuksien raja-arvoja. Lausuntopalautteen jälkeen liukoisuusraja-arvoesitystä on lupakäsittelyn vastinevaiheessa tiukennettu MARA-asetuksessa tarkoitetun päällystetyn kenttä- tai osin väylärakenteen mukaiseksi. Muutoshakemuksessa vastaanotettavien jätteiden taulukkoa ei ole täydennetty puheena olevilla pilaantuneilla maa-aineksilla eikä niiden pengertäytössä hyödynnettävästä määrästä ole esitetty arviota. Hakemuksesta kuitenkin ilmenee, että haitta-ainepitoisuudeltaan ylemmän ohjearvotason alittavilla pilaantuneilla mailla voitaisiin korvata muut eri alkuperää olevat maa- ja kiviainekset. Siten pilaantuneita maa-aineksia voitaisiin ottaa vastaan ja hyödyntää vallin pengertäytössä enimmillään 220 000 tonnia.

Hallinto-oikeus katsoo aluehallintoviraston tavoin, että vallissa hyödynnettävien, aiempaa enemmän haitta-aineita sisältävien maa-ainesten kokonaismäärä, 220 000 tonnia, on suuri. Vallissa hyödynnettävien jättemateriaalien kokonaistilavuus ei kasva, mutta kokonaismassamäärä kasvaa jonkin verran. Mikäli hakemus haitta-ainepitoisuudeltaan ylemmän ohjearvotason alittavien maa-ainesten sijoittamisesta valliin hyväksyttäisiin, olisi aiemmin täyttöön hyväksytyjen niin sanottujen kynnysarvomaiden ja muiden maa-ainesten korvaaminen huomattavasti enemmän haitta-aineita sisältävillä maa-aineksilla mahdollista. Kun kysymys on suuresta massamäärästä, aluehallintovirastolla on ollut perusteet pitää haitta-aineiden lisäystä vallissa merkittävänä, erityisesti pitkällä aikavälillä tarkasteltuna. Asiassa tulee ottaa huomioon, että PIMA-asetuksessa annetut maaperän haitallisten aineiden kynnys- ja ohjearvot on ilmoitettu kokonaispitoisuutena kuiva-ainetta kohti. Siten maa-ainesten sisältämien haitta-aineiden kokonaismäärä voi lisääntyä merkittävästi muutoshakemuksessa esitettyjen pilaantuneiden maiden korvatussa huomattavasti vähemmän haitta-aineita sisältäviä maa-aineksia. Erityisesti pitkän aikavälin kuormituksen arvioinnissa myös kokonaispitoisuuksille tulee antaa merkitystä, joten pelkkä liukoisuusraja-arvon määrittäminen ei ole pitkällä aikajänteellä riittävää.

Jätteiden käytön luonne vallin rakenteissa

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan vuonna 2018 myöntämässä Hirvihaaran ampumaradan ympäristöluvassa maavalli on määrätty rakennettavaksi pilaantumattomista maa-aineksista. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on sittemmin hyväksynyt jättemateriaalien varsin laajamittaisen hyötykäytön Hirvihaaran ampumaradan vallin 2 rakentamisessa nykyään lainvoimaisella ympäristölupapäätöksellä. Kun muutoshakemuksessa esitetyn mukaisesti vallin kokonaistilavuus ei suurene, aluehallintovirasto on valituksenalaisessa päätöksessään katsonut, että vuosittain vastaanotettavan jätteen määrää voidaan lisätä 516 200 tonniin vuodessa, jolloin kysymys on edelleen jätteen hyödyntämisestä. Sen sijaan haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksen ohjearvotasojen väliin sijoittuvien maa-ainesten sisällyttäminen vuosittaiseen vastaanotettavien jätteiden määrään on katsottu loppusijoittamiseksi, jolle ei ole voitu myöntää lupaa. Ympäristölupa on aluehallintoviraston perustelujen mukaan myönnetty toiminnalle, jossa jätteen hyödyntämisellä korvataan neitseellisiä maa- ja kiviaineksia, kuitenkin siten, että vallin valmistuttua siitä ei aiheudu eikä johdu haitta-ainepitoisia vesiä vesistöön.

Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisussa C-6/00 kohdan 69 mukaan jätteiden hyödyntämistoimen olennainen ominaispiirre on, että sen pääasiallisena tavoitteena on korvata jätteillä muiden materiaalien käyttö, mikä mahdollistaa luonnonvarojen säästämisen. Vastaavasti jätelain 6 §:n 1 momentin 23 kohdan mukaan jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä. Tässä arvioinnissa on korkeimman hallinto-oikeuden jo vakiintuneen ratkaisukäytännön (muun muassa KHO:2022:22 ja KHO:2022:23) mukaisesti otettava myös huomioon, onko rakennettavilla kohteilla aito hyötykäyttötarkoitus, onko hyödynnettävän jätteen määrä mitoitettu oikein, onko jäte teknisiltä ominaisuuksiltaan sellaista materiaalia, jolla voidaan korvata vastaava luonnonrakennusmateriaali sekä ovatko jätteen käytöstä aiheutuvat ympäristövaikutukset kokonaisuutena arvioiden vähäisemmät kuin jätteen loppukäsittelystä aiheutuvat vaikutukset. Mainituista seikoista on tehtävä tapauskohtainen kokonaisarvio.

Yksin sillä seikalla, että jätettä sisältävä valmis rakenne on otettavissa hakemuksessa esitettyyn käyttöön, ei ole ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa hankkeen ensisijaista tavoitetta ja luonnetta. Jätteen hyötykäyttötarkoitusta tukee toiminnan suunnitelmallisuus. Ympäristönsuojeluasetuksen 6 §:n 1 momentin mukaan jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä koskevassa lupahakemuksessa on oltava muun muassa selvitys hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi aiotun jätteen laadusta ja määrästä, jätteen hyödyntämisestä ja loppukäsittelystä sekä kaaviopiirros hyödyntämisen tai loppukäsittelyn kulusta. Luvanhakijan tehtävänä on riittävillä selvityksillä osoittaa, että jätteiden käyttämisellä on hyödyntämistarkoitus.

Ympäristöministeriön 3.7.2015 päivätyssä muistiossa *Kaivetut maa-ainekset – jäteluonne ja käsittely* todetaan muun ohella seuraavaa.

”Maa-ainesten kaivu tulee tehdä lajittelevasti siten, että hyödyntämiskelpoiset maa-ainekset erotellaan muista aineksista. Maa-ainesten joukkoon ei saa joutua merkittävässä määrin muita jätteitä siten, että jätteestä voi aiheutua käyttö- tai sijoituspaikassa ympäristön pilaantumisen vaaraa taikka roskaantumista. Merkittävyys raja riippuu kyseisen jätteen laadusta ja ominaisuuksista.”

”Hyödyntäminen on pyrittävä suorittamaan siten, että hyödyntämispaikalle toimitettu maa-aines menee suoraan hyödyntämispaikan rakenteisiin eikä maa-aineksia jouduta varastoimaan pitkää aikaa ennen hyödyntämistä. Tarkoituksenmukaisinta on, jos kaivettu maa-aines voidaan hyödyntää samassa paikassa maarakennekerrokseen kuin mistä se on kaivettu. Tällä vähennetään toiminnasta aiheutuvia haittoja (massojen siirtely, liikennöinti).”

”Hyödyntämisen ympäristö- ja terveysriskejä voidaan rajoittaa esimerkiksi teknisillä keinoin, kuten suojaus- ja eristysrakentein, stabiloimalla tai suotovesien käsittelyllä. Hyödyntämisen teknisten ratkaisujen pitkäaikaistoimivuus kyseisessä kohteessa on tällöin osoitettava. Hyödyntämisratkaisujen tulee olla pääsääntöisesti sellaisia, ettei hyödyntämiskohteessa tarvita pitkäaikaista ympäristöseurantaa.”

Edellä mainittu ympäristöministeriön muistio ei ole oikeudellisesti sitova, mutta siinä esitetyt kannanotot on tarkoitettu sovellettaviksi tapauskohtaista harkintaa noudattaen.

Asiassa saadun selvityksen mukaan Hirvihaaran ampumarata on ollut toiminnassa lähes 50 vuoden ajan. Ampumatoiminta on ainakin nykyisellään vilkasta (500 000–600 000 laukausta vuodessa). Lähes koko toimintansa ajan radalla on harjoitettu muun ohella haulikkoammuntaa. Tämän seurauksena radan lähiympäristössä on laajalla alueella luotijätteen lisäksi myös haulijätettä sekä savikiekkojen jätteitä. Siten luvanhakuvaiheen vastineessa esitetty menettely, jonka mukaan ampumaratavalleissa luotien iskemäkohtien maa-ainekset jätettäisiin hyödyntämättä vallissa, ei ole riittävä. Hakemuksessa ei ole kuvattu, miten haitta-ainepitoisuudeltaan alemman ja ylemmän ohjearvotason väliin sijoittuvat maa-ainekset erotellaan muista aineksista. Maa-ainesten kaivu tulee tehdä lajittelevasti siten, että hyödyntämiskelpoiset maa-ainekset erotellaan muista aineksista. Maa-ainesten joukkoon ei saa joutua merkittävässä määrin muita jätteitä, kuten tässä tapauksessa luoti- ja haulijätettä tai savikiekkojen jätteitä siten, että jätteestä voi aiheutua sijoituspaikassa ympäristön pilaantumisen vaaraa taikka roskaantumista. Ampumaradan kyseessä ollessa varsin vähäistäkin luotien, haulien ja savikiekkojen kappaleiden määrää voidaan pitää merkittävänä, ottaen huomioon, että luoti- ja haulijäte sisältävät lyijyä ja muita metalleja sekä savikiekkojen jätteet PAH-yhdisteitä. Kuten ELY-keskus on vastineessaan todennut, laboratoriomittauksissa alle ylemmän ohjearvon metallipitoisuuksia sisältävässä maa-aineksessa voi olla haulia ja luoteja, jotka muodostavat potentiaalisen haitta-aineiden lähteen hyödyntämiskohteessa ja joiden ympäristövaikutukset tulisi arvioida.

Vastaselityksessä on esitetty muun ohella, että maa-aineksen voisi tarvittaessa seuloa ja että maa-aineksen sisältämän ylimääräisen materiaalin enimmäismäärästä ja laadusta on mahdollista antaa lupamääräys. Seulonnan tarpeen arvioinnista, seulonasta ja sen suorituspaikasta ei kuitenkaan ole esitystä lupahakemuksessa. Koska metallien liukoisuus tulisi testata ennen hyötykäyttöä, maa-ainesta ei voitaisi sijoittaa seulonnan jälkeen ilman välivarastointia suoraan vallin pengertäyttyön. Toiminnanharjoittaja on hakemuksessaan ilmoittanut, että jatkossa toiminta-alueen käsittelykentillä välivarastoidaan ainoastaan maa- ja kiviaineksia sekä betoni- ja tiilijätettä, mutta ei tuhkia, kuonia eikä seula-alitteita. Tämän perusteella aluehallintovirasto on hyväksynyt, että käsittelykenttiä ei tarvitse pinnoittaa asfaltilla. Aluehallintovirasto ei myöskään ole nähnyt muuttuneessa tilanteessa tarpeelliseksi asettaa varastointikentältä maastoon johdettaville vesille päästöraja-arvoja ja on katsonut, että laskeutusallas on riittävä kiintoaineen laskeuttamiseksi varastointikentän vesille. Hallinto-oikeus toteaa, että mikäli luoti-, hauli- ja kiekkojätteen seulonta tapahtuisi kenttäalueilla, kenttien pinnoittamistarve tulisi arvioida uudelleen uudessa lupakäsittelyssä, samoin kuin maastoon johdettavien vesien päästöraja-arvot ja käsittelytapa.

Kaavan mukaisuus

Alue on maakuntakaavassa osoitettu ampumarata-alueeksi. Valli puolestaan on ampumaradan ympäristöluvassa rakennettavaksi määrätty ampumaradan suojarakenne, joka siten on olennainen osa ampumarata-aluetta. Muutoshakemuksen tarkoituksena ei ole ollut muuttaa alueen käyttämistä ampumaratatoimintaan, minkä vuoksi on katsottava, että haettu lupa haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksessa annettujen ohjearvotasojen väliin luokittuvien maa-ainesten sijoittamiseen ampumaradan vallirakenteeseen ei sinänsä olisi, maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioon ottaen, vaikeuttanut alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Yhteenvedo ja johtopäätökset

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintovirasto on voinut tapauskohtaisen kokonaisarvioinnin perusteella katsoa, että haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksessa annettujen alemman ja ylemmän ohjearvotason väliin luokittuvien maa-ainesten käyttämisessä vallin 2 pengertäytössä olisi kysymys jätteen loppusijoittamisesta. Kun huomattavasti vähemmän haitta-aineita sisältävien maa-ainesten käyttö vallirakenteessa on jo lainvoimaisella ympäristölupapäätöksellä hyväksytty, esitetty muutos merkitsisi heikennystä vallitsevaan tilanteeseen ja erityisesti pitkällä aikavälillä suurempaa ympäristön pilaantumisriskiä, ottaen erityisesti huomioon vallirakenteen jätevesien jatkuva hallintatarve ympäristöluvassa määrätyn keräysjärjestelmän avulla sekä siihen liittyvä vesien mahdollinen jatkokäsittelytarve. Siten alemman ohjearvotason ylittävien maiden hyödyntäminen vallin pengertäytössä merkitsisi myös tarkkailutarpeen lisääntymistä ja sen aikajänteen pidentymistä lainvoimaisella ympäristöluvalla hyväksytystä sekä nyt valituksenalaisella päätöksellä hyväksytystä. Valituksenalaisella päätöksellä muutetussa lupamääräyksessä 32 on määrätty yksityiskohtaisesti päästötarkkailusta. Lupamääräyksen 30 mukaan

jatkotarkkailutiheys puolestaan on määritettävä tarkkailutulosten perusteella. Näin ollen valituksessa vaadittuun muutokseen liittyy jätteiden ympäristöön kohdistuvien pitkäaikaisvaikutusten osalta paljon epävarmuuksia, jotka olisi tullut selvittää, jotta muutoksen hyväksyminen olisi ollut mahdollista. Ympäristövaikutuksiin liittyviä epävarmuuksia ei voida jättää tarkkailun ja myöhempien vaikutusten selvittämisen varaan.

Hakemuksessa ei ole esitetty, millä perustein puheena olevan jätteen käytöstä aiheutuvat ympäristövaikutukset kokonaisuutena arvioiden olisivat vähäisemmät kuin sen loppusijoituksesta aiheutuvat vaikutukset, erityisesti ottaen huomioon, että vallin rakenteet eivät vastaa vaarattoman jätteen kaatopaikan vaatimuksia. Hallinto-oikeus toteaa, että kaatopaikkakelpoisuusvaatimuksia ei ole pidettävä sellaisenaan soveltuvina jätteen maarakentamishyödyntämiskelpoisuuden arviointiin. Kaatopaikka-asetusta sovelletaan kaatopaikkaan ja jätteiden sijoittamiseen sille. Kaatopaikka-asetuksen liitteessä asetettuja aineiden raja-arvoja sovelletaan jätteen kaatopaikkakelpoisuuden arviointiin käytettäessä myös asetuksessa esitettyjä rakenteita. Lainvoimaisessa ympäristöluvassa jätteen käytölle annettu liukoisuusraja-arvot arseenin, bariumin, kadmiumin ja lyijyn osalta ovat samansuuruiset kuin kaatopaikka-asetuksessa määritellyt pysyvän jätteen kaatopaikan kelpoisuusvaatimukset, mutta muiden muuttujien osalta ympäristöluvan raja-arvot ovat korkeampia. Valituksenalaisessa päätöksessä pengertäyttöön hyväksytyjen jätteiden osalta liukoisuuden raja-arvoja on kromin, lyijyn, molybdeenin, kloridin, sulfaatin ja fluoridin osalta vielä korotettu.

Toiminnasta aiheutuvien päästöjen vähäisyys tai yleinen hyväksyttävyys ei myöskään suoraan vaikuta siihen, että hanketta olisi pidettävä jätteen hyödyntämisenä. Kun enemmän haitta-aineita sisältävillä maa-aineksilla on esitetty korvattavan lainvoiman saaneessa päätöksessä hyväksytyjen verrattain vähän haitta-aineita sisältävien maa-ainesten käyttöä, ja kun hakija joka tapauksessa on velvollinen aikanaan kunnostamaan ampumaradan maaperän siltä osin kuin se on pilaantunut, ei voida katsoa, että ampumaradalta kaivettavien alemman ohjearvotason ylittävien maa-ainesten pengertäytön ensisijaisena tavoitteena olisi luonnonvarojen säästäminen korvaamalla jätteellä muita materiaaleja.

Hallinto-oikeus katsoo edellä esitetyin perustein, että aluehallintovirasto on voinut hylätä hakemuksen siltä osin kuin siinä on ollut kyse haitta-ainepitoisuudeltaan PIMA-asetuksessa annettujen alemman ja ylemmän ohjearvotason väliin sijoittuvien maa-ainesten hyödyntämisestä Hirvihaaran ampumaradan vallissa. Valituksenalaista päätöstä ei siten tule muuttaa eikä kumota ja palauttaa uudelleen käsiteltäväksi.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Mäntsälän kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **29.12.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen. Asian on esitellyt Petri Hiltunen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Mäntsälän Ampumaratayhdistys r.y. oikeudenkäyntimaksu 270 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i>
Jäljennös maksutta	Mäntsälän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Mäntsälän kunnan terveydensuojeluviranomainen Mäntsälän kunnanhallitus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / Kalatalousviranomainen Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#